

Marlena Gęborska

Instytut Nauk o Kulturze
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: marlena.geborska@us.edu.pl
 <https://orcid.org/0000-0002-1802-5287>

Konferencja „Wzory osobowe i wzorce współczesnych wykonawców zawodów bibliotekarskich i informacyjnych” (Katowice, 4 grudnia 2019 r.)

Konferencja „Wzory osobowe i wzorce współczesnych wykonawców zawodów bibliotekarskich i informacyjnych” odbyła się 4 grudnia 2019 r. w Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej w Katowicach. Głównym organizatorem wydarzenia był Instytut Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, w którego imieniu uczestników powitał Jacek Tomaszczyk, dyrektor byłego Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego, obecny wicedyrektor Instytutu Nauk o Kulturze.

Konferencja podzielona była na trzy sesje tematyczne: *Współczesna kondycja zawodów bibliotekarskich i informacyjnych* (prowadzenie: J. Tomaszczyk), *Z historii zawodu bibliotekarza* (prowadzenie: Stanisława Kurek-Kokocińska), *Postawy pracowników bibliotek* (prowadzenie: Agnieszka Łakomy-Chłosta), a słuchacze mieli możliwość zapoznania się z 10 referatami wygłoszonymi przez reprezentantów różnych ośrodków kształcenia bibliotekarzy oraz pracowników bibliotek. Jako pierwsza wystąpiła inicjatorka konferencji S. Kurek-Kokocińska z Uniwersytetu Łódzkiego. Uniwersytet Śląski w Katowicach reprezentowały Katarzyna Tałuć, A. Łakomy-Chłosta i Anna Matysek. W imieniu Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej, czyli trzeciego współorganizatora, występowała Maria Kycler. Wśród prelegentów

znaleźli się również: Mariusz Balcerek (Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu), Małgorzata Bańkowska (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu), Zbigniew Domżał i Andrzej Wałkowski (Uniwersytet Łódzki) oraz Tomasz Stolarczyk (Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego).

Patronat nad wydarzeniem sprawowała Sekcja Bibliotek Naukowych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz Sekcja Bibliotek Szkół Wyższych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Zarządzie Okręgu w Katowicach. Patronat medialny objęły czasopismo „Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy” oraz portal sbp.pl.

S. Kurek-Kokocińska w wystąpieniu zatytułowanym *Wzory i wzorce osobowe we współczesnym bibliotekarstwie: szkic teoretyczno-badawczy* nawiązała do wieloletnich badań prowadzonych w tym zakresie. Po zestawieniu treści publikacji bibliotekoznawczych referentka podjęła próbę odpowiedzi na trzy pytania szczegółowe: czy istnieje zainteresowanie zagadnieniem wzorców osobowych wśród bibliotekarzy?, jakie cechy powinny znaleźć się w zawodowym wzorcu osobowym?, jak zmieniają się wzorce osobowe na przestrzeni lat?

Ideę turkusowej organizacji przedstawiła M. Bańkowska w referacie „*Turkusowa*” biblioteka – utopia czy szansa na wzmocnienie kreatywności zawodowej? Prelegentka zaprezentowała typologię modeli organizacyjnych autorstwa Frederica Laloux (organizacje czerwone, burzynowe, pomarańczowe, zielone i turkusowe) oraz omówiła czynniki sprzyjające wdrażaniu w bibliotekach nowych rozwiązań zarządczych. M. Bańkowska wyjaśniła dokładnie, na czym polega koncepcja tzw. instytucji turkusowych i jak może ona wpłynąć na biblioteki.

A. Matysek w wystąpieniu *Architekt informacji – sylwetka absolwenta a rynek pracy* opisała kluczowe kwalifikacje i kompetencje nabywane podczas studiów z zakresu architektury informacji. Uzyskany profil architekta informacji został skonfrontowany z wymogami rynku pracy poprzez zestawienie zdobywanych podczas studiów kwalifikacji z ofertami publikowanymi w kilku największych portalach ogłoszeniowych (rekrutacyjnych) w ciągu trzech miesięcy poprzedzających konferencję.

Drugą sesję tematyczną rozpoczęło wystąpienie A. Wałkowskiego i Z. Domżała pt. *Mikołaj z Krakowa i Jan Taczel z Raciborza – dwie osobowości i dwa wzorce dla współczesnych bibliotekarzy*. Referenci przybliżyli sylwetki dwóch mnichów z klasztoru cystersów w Mogile z przełomu XV i XVI w.: Mikołaja z Krakowa – archiwisty, bibliotekarza i erudyty, który pracę pisarską rozpoczął w wieku 67–68 lat, oraz

Jana Taczela z Raciborza, który dbał o rozwój biblioteki konwentualnej klasztoru cystersów. A. Wałkowski i Z. Domżał dowiedli, że współcześni wykonawcy zawodów bibliotekarskich powinni traktować te postaci jako wzory do naśladowania, a doskonałe wykształcenie oraz osiągnięcia w działalności naukowo-dydaktycznej powinny zawsze łączyć się z pracowitością, erudycją, wyrozumiałością dla podwładnych i dbałością o interesy (także finansowe) biblioteki. Następnie wzorzec bibliotekarza zakonnego w średniowieczu i okresie wczesnonowożytnym przedstawił T. Stolarczyk. Prelegent rozpatrywał kwestie ustawodawstwa i regulacji zakonnych, które precyzyjnie określały rolę i miejsce bibliotekarza w strukturach różnych zakonów. Scharakteryzował również zadania stawiane przed bibliotekarzami oraz możliwości wykorzystania zbiorów.

Współczesny wizerunek bibliotekarza przeanalizowała K. Tałuż w referacie zatytułowanym *Autoportrety w blogach bibliotekarzy*. Prelegentka skoncentrowała się przede wszystkim na sposobach narracji, służących rejestrowaniu wyobrażeń i odczuć dotyczących życia zawodowego, uwidocznionych w blogach prowadzonych przez pracowników bibliotek publicznych, szkolnych i naukowych.

Tematem trzeciej sesji były postawy pracowników bibliotek. W tej części A. Łakomy-Chłosta wygłosiła referat pt. *Kształcenie pracowników zawodów bibliotekarskich w Niemczech a wymogi stawiane przez pracodawców, na przykładzie ogłoszeń o pracę*. Referentka wyszczególniła kompetencje, które wydają się kluczowe w procesie edukacji w Niemczech, oraz ścieżki kształcenia, jakie może wybrać zainteresowana tym zawodem osoba. Zwróciła uwagę na specyficzną pozycję bibliotekarzy zatrudnianych w instytucjach państwowych. Następnie przeanalizowała ogłoszenia o pracę, aby wykazać, jakie są oczekiwania pracodawcy wobec potencjalnego pracownika. Jak zauważyła, w wypadku pracy w bibliotece główny nacisk kładzie się na tzw. kompetencje miękkie.

Ostatnie dwa wystąpienia koncentrowały się wokół nagród przyznawanych bibliotekarzom. M. Balcerek w wystąpieniu pt. *Wzory osobowe w konkursie na „Bibliotekarza Roku” SBP na tle amerykańskich nagród* omówił porównanie polskiego konkursu „Bibliotekarz Roku”, organizowanego przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, z podobnymi inicjatywami w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Zauważył, że na gruncie amerykańskim istnieje większe zróżnicowanie konkursów. Analizując sylwetki finalistów i zwycięzców konkursów, ustalił także, że choć polski konkurs ma charakter wyłącznie prestiżowy, to jest on istotny z punktu widzenia integracji środowiska i kształtowania marki zawodu. Z kolei M. Kycler w prelekcji pt. *Wzór osobowy bibliotekarza kształtowany i upowszechniany w Ogólnopolskim Konkursie Bibliote-*

karz Roku przybliżyła kryteria przyznawania wyróżnień dla polskich bibliotekarzy. Profil aktywnego bibliotekarza uzyskała poprzez zestawienie sylwetek finalistów dziewięciu edycji, nominowanych do II etapu konkursu przez kapituły okręgowe i zamieszczonych na portalu sbp.pl.

Wyszczególnione w toku obrad cechy składające się na wzór osobowy bibliotekarza stały się punktem wyjścia do podsumowującej dyskusji na temat przyszłości zawodu oraz jego wizerunku. Mimo że obrady odbywały się w cieniu reformy szkolnictwa wyższego, która pośrednio doprowadziła do likwidacji Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej na Uniwersytecie Śląskim z dniem 1 października 2019 r., to jednak konkluzje na temat przyszłości pracowników bibliotek okazały się budujące. Uczestnicy konferencji byli zgodni, że warto prezentować wzory osobowe oraz tworzyć wzorce współczesnych wykonawców zawodów bibliotekarskich i informacyjnych.

Tekst wpłynął do redakcji 26 lutego 2020 r.